

HE 134/2008 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 5 luvun muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia. Lakiin lisättäisiin säännös lääkkeiden annosjakelun kustannusten korvaamisesta. Vastaava sääntely on määräaikaisena kokeiluna voimassa vuoden 2008 loppuun.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan sairausvakuutuslain 5 luvun annosjakelua koskeva 10 § (885/2005) toteutetaan kolmi-vuotisena kokeiluna tammikuun 1 päivästä 2006 alkaen joulukuun 31 päivään 2008 saakka. Määräaikaisena kokeiluna toteutettavalla annosjakelun korvaamisella on tavoitteena muun muassa tutkimustiedon kerääminen annosjakelulla saavutettavista hyödyistä vakuutetun ja lääkekorvausjärjestelmän kanalta.

Sairausvakuutuslain 5 luvun 10 §:n perusteella yli 75-vuotiaalla vakuutetulla on oikeus korvaukseen annosjakelun kustannuksista, jos 1) hänellä on annosjakelun alkaessa vähintään kuusi annosjakeluun soveltuvaa sairausvakuutuslain mukaan korvattavaa lääketä, 2) vakuutetun lääkitys on tarkistettu tarpeettomien, keskenään yhteen sopimattomien ja päällekkäisten lääkitysten poistamiseksi ja 3) annosjakeluun siirtyminen on pitkäaikaisessa lääkehoidossa lääketieteelliseltä kanalta perusteltua. Peruste annosjakeluun siirtymisestä osoitetaan lääkärin lääkemääräykseen tekemällä merkinnällä. Annosjakelusta perittävän palkkion korvaaminen edellyttää, että apteekki on tehnyt Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen annosjakelusta. Vakuutetulle korvataan annosjakelusta perittävästä palkkiosta 42 prosenttia. Jos yhden viikon hoitoaikaan vastaavien lääkkeiden jakelusta perittävä palkkio on suurempi kuin 2 euroa, korvaus suoritetaan 2 euron suuruisen palkkion määrästä. Vakuutetulle jäävä omavastuu ei kerrytä vuotuista omavastuuosuutta eikä siitä makseta lisäkorvausta.

Määräaikaisena kokeiluna toteutetusta annosjakelusta aiheutuvista kustannuksista voidaan maksaa sairausvakuutuslain mukaista korvausta sellaisille vakuutetuille, joiden voidaan arvioida erityisesti hyötyvän tällaisesta palvelusta. Annosjakelulla tarkoitetaan toimintaa, jossa apteekki toimittaa potilaan lääkkeet erissä valmiiksi kerta-annoksiksi ja-

eltuina. Annosjakelu voidaan toteuttaa ko-neellisesti tai käsin jakeluna. Annosjakelupalkkiosta korvataan 42 prosenttia korkeintaan kahden euron suuruisen palkkion määrästä viikossa, eli 84 senttiä. Annosjakeluasiakas maksaa lääkekohtaiset omavastuuosuudet ja saa korvauksen kolmen kuukauden lääkemäärästä samoin kuin muutkin asiakkaat, vaikka lääkkeet toimitetaan kahden viikon erissä. Apteekki tilittää korvaukset Kansaneläkelaitokselta vasta, kun kolmen kuukauden annosjakelujakson viimeinen lääke-erä on toimitettu. Annosjaeltujen lääkkeiden korvaukset käsitellään samalla tavalla kuin muutkin lääkekorvaukset.

Vuonna 2007 annosjakelupalkkioista sai korvausta 2 447 henkilöä. Määrä kasvoi 55 prosentilla vuodesta 2006. Annosjakelupalkkioiden kokonaiskustannukset olivat 430 022 euroa vuonna 2007, ja niistä maksettiin korvauksia 69 087 euroa, eli keskimäärin 16 prosenttia. Kustannukset kasvoivat 87 prosenttia ja korvaukset 74 prosenttia vuodesta 2006. Apteekin perimän annosjakelupalkkion suuruus oli keskimäärin 4,95 euroa viikossa vuonna 2006 ja 5,24 euroa viikossa vuonna 2007. Korvausta maksettiin 84 senttiä viikossa molempina vuosina. Korvauksen saajaa kohti korvattu annosjakelujakso kesti keskimäärin 29,5 viikkoa vuonna 2006 ja 33,5 viikkoa vuonna 2007.

Vuonna 2008 tammi-maaliskuussa annosjakelupalkkioista sai korvausta 1999 henkilöä. Annosjakelupalkkioiden kokonaiskustannukset olivat 137 019 euroa, ja niistä maksettiin korvauksia 20 538 euroa, eli keskimäärin 15 prosenttia. Apteekin perimän annosjakelupalkkion suuruus oli kyseisenä aikana keskimäärin 5,62 euroa viikossa. Korvausta maksettiin keskimäärin 84 senttiä viikossa. Korvauksen saajaa kohti korvattu annosjakelujakso tammi-maaliskuussa 2008 kesti keskimäärin 12,2 viikkoa. Suomessa oli noin 120 000 sellaista 75-vuotta täyttäneitä henkilöä, jotka olivat ostaneet elo-lokakuussa 2007 lääkkeitä vähintään kuudesta eri ATC-luokasta. Oletuksena on, että yksi lääkeluok-

ka (ATC-luokka) vastaa yhtä lääkevalmistetta. Vähintään kymmenen eri ATC-luokan lääkettä ostaneita oli 23 000. Annosjakelupalkkioista sai vuonna 2007 korvauksia vajaa 2 500 henkilöä.

Annosjakelupalvelu soveltuu apteekkien asiakaspalvelun välineeksi hyvin. Palvelu kohdistuu suurelta osin avohoidossa oleviin vanhuksiin, jotka ovat usein kunnallisen kotisairaanhoidon piirissä. Annosjakelun onkin arvioitu säästävän terveyskeskusten työntekijöiden työaika. Annosjakelu säästää kustannuksia erityisesti lääkehävikin vähenemisen ja suurten pakkauskojen käytön mahdollistumisen takia. Potilaan lääkityksen arvioiminen annosjakelun yhteydessä vähentää myös jonkin verran kustannuksia.

Annosjakelupalkkion korvaamiseen liittyvät menettelytavat on sovittu Kansaneläkelaitoksen, Suomen Apteekkariliiton, Yliopiston Apteekin ja Kuopion yliopiston apteekin kesken. Annosjakelupalkkion korvaaminen edellyttää, että annosjakelua tarjoava apteekki sitoutuu kirjallisesti Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Apteekkariliiton sekä Helsingin ja Kuopion yliopistojen apteekkien väliseen sopimukseen annosjakelusta. Tällainen sitoumus oli 17 päivänä maaliskuuta 2008 voimassa 353 apteekilla tai sivuapteekilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut Lääkelaitokselle tehtäväksi laatia esityksen, jota voidaan hyödyntää hallituksen esityksen valmistelussa lääkelain ja apteekkimaksusta annetun lain muuttamiseksi. Tähän esitykseen voi sisältyä myös muita apteekkitoiminnan ja lääkehuollon kehittämisen kannalta tärkeitä muutosehdotuksia, kuten esimerkiksi annosjakelutoiminnan sääntelyä ja siihen liittyviä taloudellisia kysymyksiä. Esitys on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle syksyllä 2008.

Sairausvakuutuslain 5 lukuun ehdotetaan lisättäväksi 10 §, jolla jatketaan kolmivuotisena kokeiluna aloitettua annosjakelusta perittävän palkkion korvaamista. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että annosjakelusta perittävää korvauksen perusteena olevaa palkkion määrää korotetaan vähintään vuosien 2006—2009 hintakehitystä vastaavasti, joka edellyttäisi palkkion korottamista 2 eurosta 2,15 euroon. Yhden viikon hoitoaika vastaavien lääkkeiden jakelusta perittä-

vää palkkiota ehdotetaan korotettavaksi 3 euroon. Tällöin korvauksena maksettaisiin 42 prosenttia perittävästä palkkiosta, eli 1,26 euroa viikossa ja korvaustaso olisi 22 prosenttia.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Vuonna 2009 arvioidaan olevan noin 2 000 henkilöä, jotka kuuluisivat korvattavan annosjakelun piiriin. Potilaalle myönnettävä korvaus olisi 42 prosenttia enintään 3 euron suuruisesta kustannuksesta viikon lääkkeiden annostelua kohden, eli 1,26 euroa viikolta. Korvauksen perusteena olevan kustannuksen arvioidaan olevan vuositasolla noin 660 000 euroa ja sairaanhoitovakuutuksesta maksettavan korvauksen noin 150 000 euroa. Korvauksen korottamisen arvioidaan lisäävän kustannuksia vuositasolla noin 50 000 euroa. Sairaanhoitovakuutus rahoitetaan puoliksi valtion ja vakuutettujen kesken. Valtiolle arvioidaan aiheutuvan esityksestä kustannuksia vuositasolla noin 75 000 euroa.

2.2. Kansalaisvaikutukset ja vaikutukset sukupuolten väliseen asemaan

Voimassa oleva säännös on sukupuolineutraali, ja koskee samalla tavoin miehiä ja naisia. Esityksellä ei ole vaikutuksia sukupuolten asemaan.

Annosjakelua koskeva palvelu on tarkoitettu erityisesti iäkkäille henkilöille, joilla on käytössään useita lääkkeitä ja joiden voi tästä johtuen olla vaikea itse huolehtia lääkkeiden oikeasta annostelusta. Annosjakelu, jossa potilaalle toimitetaan kahden viikon hoitoaika vastaavat lääkkeet, vähentää lääkehävikkiä ja tätä kautta potilaalle aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi päällekkäislääkityksen poisto ja tarpeettomien lääkehoitojen karsiminen parantaa potilaiden elämänlaatua ja myös vähentää lääkehävikkiä, ja tätä kautta vaikuttaa potilaan maksettaviin kustannuksiin. Palvelu lisää kotona asumisen turvallisuutta. Toimintamallin tavoitteena on lääketurvallisuuden parantaminen, päällekkäislääkityksen ja tarpeettomien lääkehoitojen poisto ja lääkehävikin vähentäminen.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Esityksestä ovat antaneet lausuntonsa seuraavat tahot: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry, Kansaneläkelaitos, Suomen Apteekkariliitto, Yliopiston Apteekki, Suomen Farmasialiitto ry ja Lääkelaitos. Suurin osa lausunnonantajista laajentaisi korvauksen myöntämisedellytyksiä ja nostaisi korvauksen perusteena olevan palkkion määrää. Lausunnoissa esitetyt näkemykset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan valmistelussa huomioon. Tässä vaiheessa on kuitenkin perusteltua säilyttää oikeus annosjakelun korvauksiin iäkkäillä monilääkityspotilailla. Annettujen lausuntojen perusteella esityksen mukaisen korvauksen perusteena olevan palkkion määrä korotettiin 3 euroon.

Parhaillaan on myös valmisteltavana edellä

mainittu esitys, joka voi sisältää apteekkitoiminnan ja lääkehuollon kehittämisen kannalta tärkeitä muutosehdotuksia, kuten annosjakelutoiminnan sääntelyä ja siihen liittyviä taloudellisia kysymyksiä.

4. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain 5 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 5 lukuun uusi 10 § seuraavasti:

5 luku

Lääkekorvaukset

10 §

Annosjakelu

75 vuotta täyttäneellä vakuutetulla on oikeus korvaukseen annosjakelun kustannuksista, jos :

- 1) hänellä on annosjakelun alkaessa vähintään kuusi annosjakeluun soveltuvaa tämän lain mukaan korvattavaa lääkettä;
- 2) vakuutetun lääkitys on tarkistettu tarpeettomien, keskenään yhteensopimattomien ja päällekkäisten lääkitysten poistamiseksi; ja
- 3) annosjakeluun siirtyminen on pitkäaikaisessa lääkeshoidossa lääketieteelliseltä kannalta perusteltua.

Peruste annosjakeluun siirtymisestä osoite-

taan lääkärin lääkemääräykseen tekemällä merkinnällä.

Annosjakelusta perittävän palkkion korvaamisen edellytyksenä on, että apteekki on tehnyt Kansaneläkelaitoksen kanssa sopimuksen annosjakelusta. Vakuutetulle korvataan annosjakelusta perittävästä palkkiosta 42 prosenttia. Jos yhden viikon hoitoaikaa vastaavien lääkkeiden jakelusta perittävä palkkio on suurempi kuin 3 euroa, korvaus suoritetaan 3 euron suuruisen palkkion määrästä.

Vakuutetulle maksettavaksi jäävä omavastuuosuus ei kerrytä vuotuista omavastuuosuutta eikä siitä makseta lisäkorvausta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*